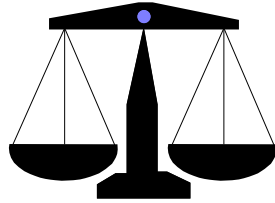

בראש המאזנים

תקצירי פסקי דין בתחום הסדרת הרחצה

מאת: דוד לבקוביץ

תביעת לפסיקת פיצויים על פי דיני הנזיקין בגין רשלנות שגרמה למוות בטביעה

ת"א 2622-05 בבית המשפט המחוזי תל אביב-יפו

בפני כב' השופטת ענת ברון

ניתן ביום 26/7/2012, בהעדר הצדדים וב"כ

התובעים: עזבון המנוח שלמה אביחנן ז"ל (להלן – "המנוח") ואח'

נ':

הנתבעים: בית הלוחם, ארגון נכי צה"ל ואח'

בית המשפט דחה תביעת משפחתו של נכה צה"ל שטבע בבריכת השחייה של
"בית הלוחם" בתל אביב, בקובעו כי לא הוכחה קיומה של רשלנות מצד
צוות ההצלה בבריכה או מצידו של המלווה שנשכר לשמור על המנוח

רקע כללי

- **במוקד התביעה** פרשת פטירתו של שלמה אביחן ז"ל (להלן: "המנוח"), נכה צה"ל כבן 52, שנמצא ביום 6/8/03 כשהוא צף על בטנו על פני המים בבריכת השחייה של "בית הלוחם" לאחר שאיבד את הכרתו במהלך השחייה. הוא נמשה מהמים במצב של חוסר הכרה ונפטר כעבור שבוע בבית החולים.
- **בית הלוחם בתל אביב**, הוא מרכז שהוקם על ידי ארגון נכי צה"ל בשנת 1974 - במטרה להציע לנכים ולבני משפחותיהם מגוון של פעילויות ספורט, שיקום, חברה ותרבות (להלן - "בית הלוחם"). המנוח היה חבר ותיק בבית הלוחם, כבר מעת הקמתו, וכאמור במשך שנים רבות נהג לשחות בבריכת השחייה שבמקום.
- **בריכת השחייה בבית הלוחם** שבה אירע המקרה, היא בריכה אולימפית בעלת שטח רחצה הגדול מ-750 מ"ר (להלן: "הבריכה"). בתקנות נדרש כי בבריכה בגודל כזה יהיו בכל עת לכל הפחות שני מצילים, שלפחות אחד מהם הוסמך על ידי משרד התמי"ת (כיום משרד הכלכלה) כ"מציל סוג 2" - הסמכה מתקדמת מן ההסמכה הבסיסית להצלה שהיא "סוג 1". הבריכה מיועדת הן לשחייה ולטיפול הידרותרפיה לנכים, והן לבילוי של משפחות הנכים ובהן גם ילדים. על מנת להתאים למגוון פעילויות אלה, מחולקת הבריכה למספר מסלולים: המסלול המרוחק ביותר מעמדת ההצלה מיועד לטיפולים במים, בסמוך לו מסלול מיוחד לשחיית נכים קשים, אחריהם מסלולים נוספים לשחיית נכים ולשחיית נשים בלבד, ולבסוף מסלולים פתוחים המתאימים לכל פעילות - גם לרחצה של ילדים. עמדת המצילים בבריכה ממוקמת בצד של המסלולים הפתוחים, בערך בנקודת האמצע שבין המים העמוקים למים הרדודים.
- **על פי כללי העבודה והבטיחות שהיו נהוגים בבריכה** בעת הרלוונטית, המצילים נדרשו לגלות ערנות ולהסתובב סביב הבריכה ולא לשהות רק בעמדת המצילים. עוד נקבע בכללים אלה כי בזמן שמתנהלים טיפולי הידרותרפיה במסלול הטיפולים, חובה על המציל להיות נוכח ליד מסלול זה. המצילים בבית הלוחם כולם בעלי הכשרה להגשת עזרה ראשונה; ונוסף על כן בסמוך לבריכה ישנה מרפאה המאוישת על ידי חובש במשך כל שעות הרחצה, ובה ציוד מתאים לביצוע החייאה כגון "אמבו" להנשמה ו-"דפיברילטור" למתן מכות חשמל. בעמדת המצילים יש טלפון שבאמצעותו ניתן להתקשר למרפאה ולהזעיק את החובש לבריכה.

פרטי המקרה

- העובדות שאין עליהן מחלוקת הן שבסביבות השעה 15:00 הגיעו המנוח והמלווה לבריכה, פנו למלתחות שם סייע המלווה למנוח ללבוש בגד ים, ולאחר מכן הוריד המלווה את המנוח לבריכה באמצעות המנוף.
- המנוח החל לשחות במסלול המיועד לנכים קשים וסמוך למסלול הטיפולים והמלווה שאינו יודע לשחות לא נכנס עמו למים. בנקודה זאת טוען המלווה כי הוא נשאר לעמוד ליד המנוף במתחם הבריכה ושמר על קשר עין עם המנוח ואולם לטענת התובעים, בעוד שהמלווה אמור היה להשגיח על המנוח בעת השחייה הוא עזב את שטח הרחצה, ישב על הדשא שמעבר לגדר הבריכה, ולא הבחין בנעשה בבריכה.
- בעת האירוע היו שתי מצילות במשמרת ושגיהו על הרוחצים בבריכה - מצילה מוסמכת "סוג 1" ומצילה מוסמכת "סוג 2", מצילות בעלות הסמכה כנדרש בתקנות. בנוסף, האחראי על צוות המצילים בבית הלוחם, טיפל בנכה אחר במסלול לטיפול הידרותרפיה הסמוך למסלול שבו שחה המנוח (להלן:

"אחראי המצילים". הוא עסק בטיפול הידרותרפי בנכה אחר. כמו כן המלווה של הנכה שהה בבריכה ושומר גם הוא על קשר עין עם המנחה. בקרבת הבריכה שהה גם חובש בכוננות לטיפול במצבי חירום.

- אחראי המצילים טען בעדותו כי בעת האירוע הוא שהה במסלול הטיפולים, עם מטופל שצף על גבי גלגל. הוא הוסיף כי בהיותו אחראי על המצילים בבריכה, כאשר הוא מבצע טיפול במים הוא נוהג גם להשקיף סביבו ולהשגיח על הרחצה בבריכה - וכך היה אף באותו מקרה. בשלב מסוים של הטיפול, כאשר הוא נע עם המטופל מן המים העמוקים לכיוון המים הרדודים בבריכה, הבחין לדבריו במנוח צף על פני המים באזור המים הרדודים במסלול הסמוך. בשלב זה לדבריו קרא בצעקה למלווה של המטופל שלו, שהגיע בריצה להחליף אותו בהחזקת הגלגל - והוא צלל לכיוונו של המנוח, הפך אותו, וסחב אותו לדופן הבריכה שבמים הרדודים. המציל הוסיף שצעק למצילה שתקרא לחובש, ובינתיים הוציא את המנוח מן המים והחל בביצוע החייאה. לדבריו, עד להגעת החובש שהיה באותה עת בכוננות (להלן - "החובש"), פרק זמן של דקה או שתיים, הוא הספיק לקבע את ראשו של המנוח, לבדוק דופק ונשימה, לסלק הפרשות מדרכי הנשימה, ואף להתחיל בביצוע החייאה.
- עד להגעת צוות מד"א, אחראי המצילים והחובש ביצעו החייאה במנוח, שכללה הנשמה באמצעות אמבו ועיסוי לב ידניים (ללא שימוש בדפיברילטור לשוק חשמלי - דבר שהתביעה ציינה).
- על פי דו"ח מד"א, ניידת טיפול נמרץ הגיעה למקום תוך כ- 9 דקות מרגע ההגעת הקריאה למוקד. צוותו מצא את המנוח במצב "אסיסטולה" - כלומר דום לב ללא פעילות חשמלית. הצוות, באמצעות הציוד הרפואי שהיה ברשותו, הצליח להשיב את פעולת הלב והנשימה, פינה את המנוח לבית חולים איכילוב, שם נפטר המנוח כעבור שבוע, כנראה בגלל נזק מוחי בלתי הפיך.
- יצוין כי מבחינה פלילית, המשטרה קבעה כי לפי החקירה והממצאים בתיק אין חשד לגרימת מוות ברשלנות, והתיק נסגר.

גירסת התובעים

הטענה המרכזית בתובענה של התביעה הייתה שלמנוח אירע התקף אפילפטי שהוביל לטביעתו בבריכה, ושצוות ההצלה והמלווה של המנוח התרשלו בזיהוי המצוקה שממנה סבל המנוח במהלך השחייה ושגרמה בסופו של דבר למותו. ומשזיהו כי המנוח חסר הכרה התרשלו בביצוע ההחייאה - כמו בכך שלא ביצעו החייאה באמצעות שוק חשמלי - ובכך חרצו את גורלו וגרמו למותו.

גירסת הנתבעים

הנתבעים הכחישו את גרסת התובעים שלפיה אירע למנוח התקף אפילפטי. על פי המומחים הרופאים מטעמם, המנוח אכן איבד את ההכרה בבריכה ואולם הוא לא טבע - ולכן הבריכה הייתה רק סביבת האירוע ולא הגורם לאירוע. גירסתם הייתה שתוך כדי שחייה סבל המנוח מאירוע כלילי חריף שגרם למוות מיידי ובלתי נמנע, כך שהטענה לרשלנות שעליו סמכו התובעים את התביעה קרסה. הנתבעים הבהירו כי לא נפל כל פגם בהתנהלותו של צוות ההצלה, שגילו נוכחות ועירנות לכל הנעשה בבריכה, ובוצעה החייאה מיידי לאחר שהמנוח נמשה מן המים.

פסיקת בית המשפט

עולת הרשלנות - ביהמ"ש קבע כי לא הוכחה רשלנות.

כידוע עולת הרשלנות שלושה יסודות מצטברים הדרושים הוכחה: קיומה של חובת זהירות מושגית וקונקרטיית של המזיק כלפי הניזוק והנזק שנגרם עקב הפרתה של חובה זו.

השופטת קבעה כי נדרשת חובת זהירות מצד המצילים והחובש בבית הלוחם כלפי כל אחד מהמתרחצים ובתוכם המנוח. כך גם לגבי המלווה. עם זאת נקבע כי בתום שלב הראיות ניכר היה כי התביעה חסרת בסיס עובדתי וראייתי ואין בתוצאה הטרגית כדי לקבוע את האחריות לאירוע.

בזמן האירוע, כך נפסק, השגיוחו על הרוחצים שתי מצילות בעלות הסמכה כנדרש, אחראי המצילים שהה במסלול שחייה סמוך למקום האירוע, המלווה של המנוח שהה בשטח הבריכה ושומר עימו על קשר עין וכן היה בשטח הבריכה חובש בכוננות. מיקומם של המצילים היה סביר בהתאם לשיקול דעתם לתנאים בבריכה, ובמקרה הזה מצילה אחת פיטרלה והשנייה הייתה בעמדת הצלה.

בהינתן כל אלה לא עלה בידי התובעים להוכיח חריגה מסטנדרט התנהגות סביר. בנוסף ציינה השופטת כי גם אם ניתן לקבל את גרסת התובעים לפיה חלפו כארבע דקות לפחות מעת שאיבד המנוח את הכרתו בבריכה ועד שצוות הבריכה שם לב לכך ומשה אותו מן המים, התובעים לא ניסו וממילא גם לא הצליחו להראות מהו סטנדרט הזהירות החל על צוות ההצלה, ומשכך לא הוכיחו כי כי מדובר בפרק זמן בלתי סביר.

סבירותם של אמצעי הזהירות נקבעת על-פי אמות מידה אובייקטיביות המגולמות באמירה כי על המזיק לנהוג כפי שאדם סביר היה נוקט בנסיבות העניין. השופטת אף הרחיבה וצינה כי לו ביקשנו לעשות את הרחצה בבריכה לפעולה בטוחה לחלוטין ייתכן כי היה נדרש להציב מציל ליד כל מתרחץ. זה אינו הסטנדרט אשר נדרש על פי מבחניו של האדם הסביר.

כמו כן השופטת קיבלה את חוות דעתו של המומחה מטעם הנתבעים כי סוג הטביעה הייתה "טביעה יבשה", כלומר מצב שבו הטובע אינו מאותת על מצוקה ולכן קשה במקרה כזה לאתר את מקרה הטביעה.

סיבת המוות - יצוין כי אחת מן השאלות העובדתיות המרכזיות בתביעה היתה סיבת מותו של המנוח -

ובנושא זה הוגשו מספר חוות דעת מאת מומחים רפואיים בתחומי הקרדיולוגיה והניירולוגיה. נדונו אפשרויות של התקף אפילפטי שהוביל לאובדן הכרה וטביעה ואף אפשרות כי במהלך השחייה ספג המנוח חבלת ראש שגרמה לו לאבד את הכרתו. השופטת העדיפה, כאפשרות המתיישבת יותר עם נתונים סטטיסטיים ובממצאי בדיקות שנעשו למנוח בעת האירוע, את חוות דעתם הרפואית של המומחים מטעם הנתבעים, שטענו כי המנוח לקה באירוע כלילי שגרם לדום לב) אשר היה גורם ישיר למוות. על כן היא קבעה כי לא היה קשר סיבתי בין התנהגותם של הנתבעים, וכמו כן של התנהלות צוות הבריכה בנוגע לחלוף הזמן מעת אובדן ההכרה ועד שהוצא מהמים ולהגעת צוות מד"א, למותו של המנוח.

פסק הדין – סוף דבר

בית המשפט פסק כי לא עלה בידי התובעים להראות כי מי מאלו חרג מסטנדרט התנהגות סביר, וכי מותו של המנוח נגרם מכך, וכתוצאה מכך התביעה נדחתה.

כל הזכויות שמורות

אין להעתיק או להפיץ פרסום זה או קטעים ממנו בשום צורה ובשום אמצעי אלקטרוני, אופטי או מכני (לרבות צילום והקלטה) ללא אישור בכתב מראש מדוד

לבקוביץ מערכת בסגנון אופשי.

נעשה הכל כדי להעמיד את הדברים שבתקציר זה על דיוקם ועדכונם עד ליום הפרסום. יחד עם זאת, ראוי להסתמך תמיד על מקורות הפסיקה המעודכנים